

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2018-02-01

Dnr VON 2018/0006

Projektering av gruppbostad enligt LSS på Runö 7:156

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen besluta

Ge Armada Fastighets AB i uppdrag att tillsammans med Vård- och omsorgsnämnden projektera för en gruppbostad för sex personer med funktionsnedsättning på fastighet Runö 7:156

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har i boendeprognos, bilaga till ärendet Budget 2018 och verksamhetsplan 2019-2020, konstaterat att det finns behov av fler platser för insatsen bostad med särskild service för vuxna i form av gruppbostad enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det har funnits ett underskott redovisat sedan 2010.

Förvaltningens slutsatser

Socialförvaltningen bedömer att behovet av gruppbostad för vuxna personer med funktionsnedsättning är stort såtillvida att det tillkommer nya brukare med behov av gruppbostad, det finns gruppbostad inom kommunen som skulle behöva moderniseras alternativt avvecklas, samt att Vård- och omsorgsnämnden i dagsläget behöver köpa externa placeringar till en högre kostnad än verksamhet i kommunens regi.

Kommunen äger tomt Runö 7:156. Tomten är centralt belägen med närhet till Åkersberga centrum, den finns i ett bostadsområde med både etablerad och ny bebyggelse, samt är lagom storleksmässigt för en gruppbostad. Sammantaget utgör denna tomt en lämplig placering för en gruppbostad med sex platser enligt LSS för en målgrupp med behov av närhet till centrum, kommunikationer och andra verksamheter.

Armada Fastighets AB kan ta fram programförslag samt förslag på hyreskostnad och projektera för byggnation av en ny gruppbostad gemensamt med Vård- och omsorgsnämnden. Detta bygger på att fastigheten upplåts till tomträtt till Armada som då blir ägare till boendet och hyr ut det till Vård- och omsorgsnämnden.

Projekteringskostnaderna finansieras via den framtida hyran som utges från Vård- och omsorgsnämnden till Armada Fastighets AB. I det fall projektering genomförs men inte resulterar i ett hyresförhållande bekostar Vård- och omsorgsnämnden projekteringskostnaderna.

Tjänsteutlåtande

Bilagor

1. Boendeprognoiser upprättade 2016 respektive 2017
2. Tomtkarta över Runö 7:156

Susanna Kiesel
Socialdirektör

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Expedieras
Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen
Datum 2017-08-29

Bilaga till VoN budget 2018 plan 2019 -2020

Prognos avseende behovet av bostad med stöd av SoL (socialtjänstlagen) och LSS (stöd och service till vissa funktionshindrade) till Vård- och omsorgsnämndens budget 2018.

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har upprättat en prognos där olika målgruppers behov av bostäder med stöd av SoL eller LSS redovisas. Den senaste prognosen upprättades den 19 september 2016. Detta är en uppdatering av den.

Sammanfattning

Behovet av platser i särskilt boende för äldre bedöms vara tillgodosett från och med nu och under de kommande åren.

Behovet av boende för brukare med psykisk funktionsnedsättning kan tillgodoses genom köp av extern verksamhet eller genom att ha verksamhet i kommunen. Det skulle behövas ytterligare boenden inom kommunen för att minska behovet av köpta platser och för att ge alternativa lösningar. Detta skulle även öka möjligheten till matchning av brukarens behov och boendets målgrupp.

Det finns och kommer att fortsätta finnas ett underskott på bostäder med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna med stöd av LSS. Vård- och omsorgsnämnden kommer att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare. Det är svårt att göra en prognos av framtida behov, då det finns flera faktorer som påverkar.

Särskilt boende

Särskilt boende för äldre är boende som tillhandahåller bostäder eller plats för heldygnsvistelse som beviljas med stöd av SoL. Målgruppen är de som har ett omfattande vård- och omsorgsbehov dygnet runt för att tillgodose behov av personlig omvårdnad, tillsyn skydd och sjukvård. Under tidigare år har antalet brukare i särskilt boende varit nästan densamma. Under de senaste tre åren har det skett en ökning per den sista juni enligt följande: 213 brukare 2015, 222 brukare 2016 och 226 brukare 2017.

Inom kommunen finns fem olika särskilt boende

- Solskiftets äldreboende, med 36 platser i kommunal regi
- Vårdbo, 24 platser som drivs på entreprenad
- Enebacken, 108 platser som drivs på entreprenad
- Muskötvägen, 60 platser (varav några disponeras som korttidsplatser) avtal enligt Lag om valfrihetssystem (LOV*) som drivs av Förenade Care
- Smedbygården, 56 platser avtal enligt LOV som drivs av Redolaris

* LOV, överlåtelse av valet av utförare till brukaren

Tjänsteutlåtande

Det underskott på platser som har funnits har upphört vilket kan förklaras med att det tillkommit ett nytt särskilt boende inom kommunen, Muskötvägen. Det totala antalet platser på särskilt boende är i juni 2017, 284, vilket är fler än behovet vid samma tidpunkt. Det pågår ytterligare utbyggnad av särskilt boende inom kommunen. Attendo (Skånsta) och Humana (Norrgårdshöjden) som beräknas stå klart under 2018. Projektering pågår också för ett särskilt boende på Ljusterö som kan stå klart 2018, där Österåkers kommun är beställare. I och med det bedöms behovet av platser vara tillgodosett. En omständighet som kan påverka behovet av platser är att det kan komma ansökningar från kommunmedborgare från andra kommuner. Med stöd av 2 a kap. 8 § 1 SoL får en person som önskar flytta till en annan kommun ansöka om insatser i den kommunen om brukaren till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i kommunen utan att de insatser som brukaren behöver lämnas. En sådan ansökan ska behandlas som om den enskilda var bosatt i inflyttningkommunen. Sedan januari 2016 har det inkommit 35 sådana ansökningar varav fyra fått bifall.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal beslut	232	241	247	258	269	283	297	311	327	346	353	155
Ökning per år		9	6	11	11	14	14	14	16	19	26	27
Akkumulerad ökn		9	15	6	37	51	65	79	95	114	140	167

Ovanstående prognos för behovet av särskilt boende bygger på prognosen från september 2016. Vid beräkning har man utgått från att 1 % blir brukare i åldersgruppen 65 till 79 och att 12 % bli brukare i åldersgruppen 80 år och uppåt.

Trygghetsboende

Inom kommunen finns trygghetsboenden med ca 150 lägenheter som vänder sig till dem över 70 år. Ansökan sker genom Armada Fastighets bostadskö och kräver ingen biståndsbedömning. Utbyggnaden av trygghetsboende kan påverka behovet av särskilt boende, då en bostad i ett trygghetsboende är modernt och anpassad efter olika behov.

Psykisk funktionsnedsättning

I kommunen finns två boendeformer för målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning. Det ena är Malvavägen som drivs i kommunal regi och är ett stöd och serviceboende med stöd av LSS med åtta platser och den andra är en gruppboende med stöd av SoL, Skogstjappan med sju platser. Utöver det köper Vård- och omsorgsnämnden heldygnsvård i hem för vård och boende, (HVB).

Antalet brukare i HVB exkl. Skogstjappan var i juni 2016, 19 och för samma period 2017 var det 20. Under tidigare år har antalet brukare i HVB varit ungefär densamma. Den senaste prognosen från september 2016 bygger på biståndsbedömarnas uppskattningar av kommande behov.

Antal brukare med boendestöd med stöd av SoL i ordinärt boende var 133 i juni 2016 och vid samma tidpunkt 2017 var det 155. Det finns brukare som bor i ordinärt boende med boendestöd som har andra och större behov än vad som tillgodoses med boendestöd. Bristen på andra lösningar försvårar matchningen av lämplig insats för brukarens behov.

Tjänsteutlåtande

Funktionsnedsättning LSS

Boende med särskild service eller annan särskild anpassad bostad för vuxna är en insats, med stöd av 9 § LSS. Det finns tre huvudformer: servicebostad, gruppboende och särskilt anpassad bostad. Servicebostad är en fullvärdig bostad med god tillgänglighet där omfattande service och vård kan ges dygnet runt. Gruppboende är anpassad för brukare med så omfattande tillsyn och omvårdnadsbehov att kontinuerlig närvaro av personal är nödvändigt. Med särskilt anpassad bostad avses ett boende med en grundanpassning och utan fast bemanning. I kommunal regi finns samtliga boendeformer med totalt 105 platser.

Den 31 augusti 2016 fanns 127 brukare i boende med stöd av 9 § LSS, varav 86 i egen regi och 37 hos externa utförare. Den 30 juni 2017 var motsvarande siffror, 139 brukare varav 98 i egen regi och 41 hos externa utförare.

30 juni 2016 rapporterades sju icke verkställda beslut om bostad med stöd av LSS. För samma period 2017 var det tre

Den senaste prognosen från september 2016 bygger på biståndsbedömarnas uppskattningar av kommande behov. Siffrorna påvisar ett underskott vad gäller antalet tillgängliga platser. Det har i den prognosen bedömts att det behövs ytterligare platser fram till 2022. Det bedöms att denna prognos kvarstår i syfte att tillgodose behov av fler platser och för att avveckla vissa boenden som inte kan matchas till brukarnas behov. Vård- och omsorgsnämnden är i dagsläget och kommer framöver att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare om den egna tillgången till platser inte ökas på annat sätt.

Det råder viss osäkerhet i prognosen av framtida behov då faktorer påverkar som:

- befolkningsutveckling
- diagnostisering
- bostadsmarknaden
- enskildas tendenser att söka stöd
- befintliga platser inte svarar mot enskildas behov

Det finns intresse på marknaden hos byggherrar och privata utförare att bygga och driva sådana boendeplatser som avses i 9 § LSS. Detta är positivt för utbudet, men det finns komplicerande faktorer som t.ex. att kommunen inte får köpa verksamhet och platser utan föregående upphandling. En upphandling har genomförts tillsammans med andra nordost kommuner om ramavtal för enstaka platser som avses i 9 § LSS.

För att kunna matcha boenden till brukarens behov behövs en analys av vad det är som gör en situation ohållbar för brukaren. Den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen kan antingen vara underlättande eller hindrande för en brukare. En sådan matchning kräver flera olika alternativ och ibland även att alla platser inte beläggs.

Datum: 2016-09-19

Boendeprognos till Vård- och omsorgsnämndens budget 2017, plan 2018-2019

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har upprättat en boendeprognos där olika målgruppers behov av bostäder redovisas. Den senaste prognosen upprättades 2013 (VON 2013/0070). Detta är en uppdatering av uppgifterna i den.

Sammanfattning

Äldre

Behovet av platser i permanent särskilt boende inom kommunen bedöms vara tillgodosett från och med nu och under de kommande åren. Det finns flera pågående projekt vilka kommer att öka tillgången till platser och det totala antalet platser beräknas överstiga Österåkers kommuns behov även med en viss marginal för att utförare inom LOV-systemet (utan volymgarantier) kan sälja till andra kommuner.

Psykisk funktionsnedsättning

Behovet av boende för personer med psykisk funktionsnedsättning kan tillgodoses genom köp av extern verksamhet (HVB) eller genom att ha verksamhet i kommunen. Det skulle behövas ytterligare en boendeform inom kommunen dels för att minska behovet av antal köpta HVB-platser och dels för att ge ett bättre stöd till de som bor i ordinärt boende idag men utan en fungerande helhetslösning. Utredning av möjligt projekt för ett boende pågår.

LSS

Det finns och kommer att fortsätta finnas ett underskott på bostäder med särskild service för vuxna enligt LSS. De projekt som pågår, nybyggnationer och upphandlingar, kommer inte att täcka behoven under de närmaste åren. Vård- och omsorgsnämnden kommer att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare. Det finns osäkerhet i uppskattningen av det framtida behovet.

Bostäder för äldre

I prognosen 2013 påvisades kommande behov av särskilt boende för äldre:

Tabell A, Prognos för behov av särskilt boende för äldre

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal beslut	232	241	247	258	269	283	297	311	327	346
Ökning per år		9	6	11	11	14	14	14	16	19
Ackumulerad ökn		9	15	6	37	51	65	79	95	114

Befolkningsprognosen som finns till grund för antagandet om antalet beslut har inte förändrats nämnvärt i grupperna 65-79 och 80- år och äldre. Det fanns 230 beslut om särskilt boende för äldre den 1 juli 2016 vilket är lika många som för ett år sedan. I jämförelse med prognosen synes det faktiska behovet vara ett trettiotal platser lägre. Utvecklingen på ett par års sikt får påvisa om det är ett trendbrott eller om det är en tillfällig förändring. I tidigare prognoser har utvecklingen varit stabil i relation till befolkningsutvecklingen.

Det underskott på platser som fanns vid boendeprognosens upprättande har, vilket då antogs, försvunnit då det tillkommit ett nytt boende med avtal enligt LOV (Förenade Cares Muskötvägen). De andra projekt (Attendo i Skånsta och Humana på Norrgårdshöjden) som då projekterades kommer med stor säkerhet att färdigställas under 2018. I och med det bedöms behovet av platser vara mer än tillgodosett inom kommunen. Den risk som finns är dock att platser säljs av LOV-utförare till andra kommuner istället för till Österåkers kommun, men det finns marginal mellan det antagna behovet och antal förmodade platser för att klara detta.

Det finns ett ytterligare särskilt boende inom kommunen, Smedbygården, som drivs av Redolaris och som valt att ingå i valfrihetssystemet enligt LOV. Boendet har 56 platser och man har boende från flera kommuner.

Projektering pågår också för ett särskilt boende på Ljusterö som kan stå klart 2018, där Österåkers kommun är beställare.

Förutsatt genomförandet av dessa projekt kommer tillgången till platser att se ut som följande:

Särskilt boende för äldre	2010	2013	2015	2017	2019
Beslut om särskilt boende	196	232	229	269*	297*
Tillgång till platser via entreprenad eller egen regi	168	168	168	168	178
Antal platser inom kommunens gräns med LOV-utförare	168	168	228	268	318
Köpta enstaka platser (ej entreprenad/egen regi)	32	41	54	101*	119*
Ej verkställda beslut	7	33	6	-	-

*Baserat på boendeprognos 2013, dvs. med förutsättningen att antal beslut om SÄBO fortsätter öka i den takt som innan 2015

En analys av möjligheten att omvandla vissa platser på entreprenad drivna Enebacken till korttidsplatser pågår. Om detta blir verklighet kommer det att röra sig om 9 eller 18 platser. Antalet personer med beslut om korttidsplats eller växelvärd uppgår den 1 juli 2016 till 31 personer vilket är ett fyrtiotal färre än för ett år sedan. Den utökade tillgången till permanent särskilt boende har påverkat behovet.

Inom kommunen finns tre trygghetsboenden med sammanlagt ca 150 lägenheter. Vård- och omsorgsnämnden beslutade inför budget 2016 om ett system för att stimulera olika aktörer att starta trygghetsboenden (bilaga 10 i budgetmaterialet). Detta kan leda till att behovet av särskilt boende för den enskilde skjuts upp då en bostad i ett trygghetsboende ska vara modern och anpassad efter olika behov av service.

Psykisk funktionsnedsättning

I kommunen finns två boendeformer för målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning. Det ena är en servicebostad enligt LSS med 8 platser och den andra är en gruppboende enligt SoL med 7 platser. Utöver det köper Vård- och omsorgsnämnden heldygnsoomsorg i hem för vård och boende, IIVB.

Prognosen för antalet placeringar i IIVB för 2016 är 25 på helårsbasis. Antal personer i målgruppen med boendestöd (personalsstöd i ordinärt boende) var 100 sista augusti 2016, ett antal som varit tämligen stabilt de senaste två åren.

Behovet av bostäder som påtalats i tidigare prognoser kvarstår:

Faktisk situation 2016			Framtida behov till 2022				
	År	2106	År	2016	2018	2020	2022
LSS servicebostad		8	LSS servicebostad	8	8	8	8
SoL gruppboende		7	SoL gruppboende	7	7	7	7
HVB-placeringar		25	HVB-placeringar	25	20	15	15
			Ny servicebostad	--	10	15	17

Behov finns framförallt av servicebostadslänkande boende (trapphusboende). Detta för att minska antalet köpta platser och för att fånga upp eventuella behov hos de som idag bor i ordinärt boende med boendestöd. På så vis kan framtida kostnader minskas. En servicebostad innehåller lämpligen max tio lägenheter, blir det fler delas den med fördel upp i två servicebostäder med separata gemensamhetsytor och personalgrupper.

Att ha en servicebostad LSS för personer med psykisk funktionsnedsättning (Malvavägen) är inte en optimal stödför, det kan finnas anledning att utreda hur stödet till de boende där kan ges på bästa sätt vad gäller vilken lagstiftning som ska styra.

Kommunstyrelsen har givit Vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att tillsammans med Armada Fastighets AB undersöka förutsättningarna för att bygga bostäder för målgruppen. Det förslag som tidigare undersöktes var inte möjligt att genomföra, nu ska ytterligare möjligheter undersökas.

Funktionsnedsättning LSS

Den 31 augusti 2016 fanns 123 personer i gruppboende eller servicebostad (exklusive Malvavägen), varav 86 i kommunens regi och 37 hos externa utförare (innefattande 14 platser i entreprenader och 23 så kallade enstaka platser). Utöver det fanns 4 personer i särskilt anpassad bostad (tillhandahållen av Vård- och omsorgsnämnden men utan fast personalstöd). Den

30 juni 2016 rapporterades 7 personer som har beslut om bostad enligt LSS som ej fått dem verkställda.

Antal personer som tillhör LSS personkrets men som har insatsen boendestöd enligt SoL har ökat från 12 den 1 januari 2013 till 36 den 31 augusti 2016. Samtliga kunder har tillkommit efter 2010. Det går att anta att flera i den gruppen skulle ha ansökt om bostad med särskild service om inte boendestöd funnits som ett alternativ.

Prognosen för aren mellan 2016 till 2022 ser ut som följande:

Faktisk situation 2016

År	2016
LSS gruppboestad	72
LSS serviceboestad	58
Totalt	130
Varav kommunens regi	86
Varav entreprenader	14
Varav enstaka platser	23
Varav ej verkställda	7

Framtida behov till 2022

År	2016*	2018	2020	2022
LSS gruppboestad	72	78	84	90
LSS serviceboestad	58	78	98	108
Totalt	130	156	182	198

*Notera att detta år innehåller sju ej verkställda beslut

Siffrorna visar ett kraftigt underskott vad gäller antalet tillgängliga platser. Inklusiva de sju ej verkställda besluten 31 augusti 2016 behöver 82 platser tillkomma under aren fram till 2022. Prognosen har skrivits ner något jämfört med tidigare, då den förväntade ökningen av antal beslut om boende inte varit så hög som prognosticerades mellan aren 2013 och 2016. Vard- och omsorgsnämnden är i dagsläget och kommer i förslaget att vara hänvisad till att köpa platser av externa utförare om den egna tillgången till platser inte ökas på annat sätt.

Det rader viss osäkerhet i uppskattningen av framtida behov då många faktorer spelar in utöver befolkningsutveckling. Exempel är diagnostisering, bostadsmarknadens läge och enskildas tendenser att söka stöd. En kvarstående komplikation är att det finns platser i befintliga gruppboestäder som kan stå oanvända då de inte svarar mot enskildas behov.

I två nybyggnadsprojekt (Söraplånen och Norrgårdshöjden) som Armada genomför finns det möjligheter att få tillgång till motsvarande två serviceboestäder (tidigast 2017 respektive 2018), uppskattningsvis 12-16 platser.

Det finns intresse på marknaden hos byggherrar och privata utförare att bygga och driva LSS-boestäder. Detta är positivt för utbudet, men det finns två huvudsakliga komplikationer med det förfarings sättet. En är att kommunen inte får köpa verksamhet och platser utan föregående upphandling. En annan är att även då upphandling är gjord blir avtalen tidsbegränsade, nästan alltid med en kortare avtalstid än det faktiska behovet hos den enskilde som bor i verksamheten. En upphandling pagar gemensamt med andra nordostkommuner om köp av platser i LSS bostad. Denna upphandling är enbart avsedd att täcka kompletterande behov (enstaka platser).

Tomtkarta över Runö 7:156

